

Věříme v tu lásku!

Budu spolu s Lukášovým evangeliem vyprávět příběh dvou lidí. Ten první: v podání 16. kapitoly Lukášova evangelia žil jeden bezejmenný bohatý člověk. Pravda, existuje papyrus se zlomkem textu evangelia ze třetího století, který mu říká v překladu pan Novák. Pan Novák je pěkně oblečený v červeném a bílém lnu a dennodenně se vyžívá ve slavných hostinách. A nevidí v tom vůbec nic špatného. Ani my to tak rychle nemáme soudit. Stará moudrost říká slovy královými: „**Svému srdci jsem neodepřel žádnou radost a mé srdce se radovalo ze všeho, za čím jsem se pachtil, a to byl můj podíl ze všeho mého pachtění.**“ (Kazatel 2:10) Bohatství bývá spojováno s nějakou zásluhou, tak by to asi říkala starověká moudrost. Nevyčítejme někomu, že se má dobře, to přece lidem musíme přát. Posouzení patří Všemohoucímu.

A ten druhý člověk? Před vraty boháčova domu lehával čas od času nějaký chudák. Stará moudrost, třeba tak, jak to řekl Elifaz Temanský Jóbovi, by přispěchala s řešením: „**Jen se rozpomeň, kdo z nevinných kdy zhyнул? Kde upadli přímí do záhuby? Pokud jsem já viděl, jen ti, kdo se obírají ničemnostmi, ti, kdo rozsívají trápení, je také sklídí. Hynou Božím dechem, když zavane jeho hněv, je s nimi konec.**“ (Jób 4:8n) Jinými slovy, každý si za svá trápení může sám. Ale, prosím, nebudme tak rychlí ve svých soudech. Hodnocení patří Všemohoucímu.

Ve vyprávění Pána Ježíše má chudák jméno. Je to (E)Lazar, kdybychom si to přeložili, znamená to „Boží pomoc či Bůh pomáhá“. Ta maličkost napovídá, že v Ježíšových očích má ten chudák velkou cenu. Má jméno! Býval by u těch dveří rád získal alespoň zbytky z toho velkého hodování, ale zřejmě je nedostal. S největší pravděpodobností po nich jen toužil. Namísto toho jej u těch dveří obtěžovala nečistá zvířata, hltaví potulní psi (Leviticus 11:27). Někdo říká, že ti psi a jejich olizování, že to bylo jediné milosrdenství, které měl.

Za pozornost stojí, že se z vyprávění našeho Pána Ježíše Krista vůbec nic nedozvídáme o víře a nějakém duchovním životě pana Nováka, toho boháče a ani onoho Lazara. Ano o jejich spravedlnosti a nebo nepravostech nic nevíme. Za bezbožnost trpíš a za zásluhy se máš dobře, bychom řekli my - a tak často se mýlíme. Když to vypráví Pán Ježíš, mohlo by to být naopak, než v tradici knih moudrosti. Ani, když to obrátíme, nic nevíme: Neznáme ale nepravosti boháčovy ani zářný charakter toho chudáka. Nic. Budme proto velmi opatrní.

Zvrat totiž nastane až ve chvíli, kdy oba dva umřou. Stává se to! Umírá bohatý stejně jako chudý. Připravený, jako nepřipravený. Moudrost knihy Kazatel říká: „**Moudrý umírá stejně jako hlupák.**“ a dodává ještě „**Pojal jsem nenávisť k životu, zošklivilo se mi, co se pod sluncem děje.**“ (2:16n) To je ta jediná spravedlnost na tomto světě. K čemu život?

Evangelium píše: I umřel ten chudák a andělé ho přenesli k Abrahamovi; zemřel i ten boháč a byl pohřben. A když v pekle pozdvihl v mukách oči, uviděl v dáli Abrahama a u něho Lazara. Tu zvolal: ‚Otče Abrahame, smiluj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí aspoň špičku prstu ve vodě a svaží mé rty, neboť se trápím v tomto plameni.‘ Abraham řekl: ‚Synu, vzpomeň si, že se ti dostalo všeho dobrého už za tvého života, a Lazarovi naopak všeho zlého. Nyní on se tu raduje, a ty trpíš. A nad to vše jest mezi námi a vámi veliká propast, takže nikdo – i kdyby chtěl, nemůže přejít od tud k vám ani překročit od vás k nám.‘ Řekl: ‚Prosím tě tedy, otče, pošli jej do mého rodného domu, neboť mám pět bratrů, ať je varuje, aby také oni nepřišli do tohoto místa muk.‘ Ale Abraham mu odpověděl: ‚Mají Mojžíše a Proroky, ať je poslouchají!‘ On řekl: ‚Ne tak, otče Abrahame, ale přijde-li k nim někdo z mrtvých, budou činit pokání.‘ Řekl mu: ‚Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.‘“

A teď si všimněte, co všechno jsme k tomuto obraznému příběhu přidali. O čem mluvíme, když jej čteme. Myslím tu především na tu část, kdy se daly věci do pohybu. Ač zemřeli a alespoň boháč byl pohřben, teprve se něco začalo dít:

- Tak třeba: Podívejte, chudí a trpící se budou mít v nebi dobře a bohatí se budou škvařit v pekle. Kolik středověkých kázání - a nejenom těch - na takové téma zaznělo...¹ Není v tom ale trochu přizemní potřeba zadostiučinění?
Tak si to prý židovstvo pár století před Kristem představovalo... Ježíš určitě používá slovník

¹ Viz: Jan Žižka z Trocnova, Petr Čornej

tehdejší doby. Mluví do času a používá obraty veřejného mínění. Odpor ke zbohatlíkům a kolaborantům s řeckou a pak římskou mocí! Ten je jasný. A na druhé straně: sliby trpícím chudákům, na které dopadá těžká doba... „Máš se zle, počkej, když umřeš, budeš se mít dobře...“ Naprosto jistě!

Život byl tak těžký, že potřebovali mít alespoň nějakou radost. Kde jsme ale vzali jistotu, že to tak skutečně je? Není to jen laciné utěšování? Učí to tak Ježíš? Zapřemýšlejme nad svými rychlými výklady...

- Podívejte. Hned po smrti jsou v říši mrtvých dvě oddělení. Ta říše mrtvých (hádes), má jednu pekelnou sekci, kde na člověka, co se měl na světě dobře, dopadá zlo. Druhá část říše mrtvých je v klíně Abrahamově, u jeho stolu pro ty, co trpěli. Budou vepředu, po boku nejvýznačnějšího z praotců. Ale: To je rychlá spravedlnost, která byla tak potřebná pro trpící židy v protektorátě, pod zvůlí Říma. Ovšem: Je to tak skutečné? V knize Zjevení Janova, v té poslední knize (6:9-11) se však duše mrtvých mučedníků teprve domáhají této spravedlnosti. Život byl tak těžký a nebylo a není divu, že si tehdy i dnes lidé přáli rychlou spravedlnost. Jen se podívejte na ty hesla na všech možných transparentech té či oné demonstrace. Tekutý hněv...
- Ještě jednou naše představy a aplikace: Je možné se domlouvat z jedné sekce posmrtného života do druhé (mají intranet s videem), avšak nelze přestoupit z jedné do druhé sekce a není možná ani zpětná návštěva mezi živými. Oh, to už je silná fantazie!

Mohl bych pokračovat, ale skončím s těmi našimi výklady. Spíše bude správné říkat: Dostáváme s Ježíšovým vyprávěním možnost nahlédnout do myšlení židovské apokalyptiky, té lidové, do představ o posmrtném životě, konečné spravedlnosti, odměně a trestu. Ač do těchto představ můžeme s Ježíšem nahlédnout, protože náš Pán používá srozumitelné a běžné obrazy tehdejší doby, nelze tvrdit, že toto je Ježíšovo učení o posmrtném životě; že takhle to prostě je.

-

Stará tradice dala dohromady Lukášovo evangelium s prvním listem Janovým o bratrské lásce. A tak to četl třeba i Jan Hus a čeští Bratři. Co si se starou tradicí z osmého století můžeme říci a co dokonce můžeme tvrdit je, že známe důvod vyprávění o Lazarovi a boháčovi. A můžeme přiznat, že ten důvod lehce přecházíme, protože je to - s trochu nadsázky - problém dnešního světa. Světa bez ohleduplné lásky.² Dokonce v Ježíšově vyprávění nacházíme řešení stavu tehdejšího i dnešního světa. Obyčejnou lásku.

Boháčova existence na tomto světě, to je život bezohledného bohatého floutka nebo upracovaného manažera, který má právo si dopřávat, ale není schopen vidět druhé za hranou svého světa. Lazara neviděl a pokud jej viděl, měl jej za služebníčka. Však si všimněte: vybízí otce Abrahama, aby poslal Lazara na pomoc do místa muk či zpátky mezi živé. Bohatec Novák znal jen slova: Potřebuji! Pošli, přines! To si vzal i na onen svět.

A život Lazarův je příběhem žízňě po zájmu, péči a projevech soucitu. A stačilo by málo, tedy zbytky ze stolu pánů. Je to tak podobné příběhu Jóbovu, jehož bolely vředy stejně tak, jako necitlivé jednání tří mužů, kteří mu mluvili do života. Jednoho z nich jsme už slyšeli. A všichni tři mu včítali hříšnost a vedli jej k odpuštění. Až začne činit pokání, bude mu dobře.

Máme tu toho pana Nováka, který neumí milovat, nikdo jej to nikdy neučil. Nemá důvod milovat, vždyť to stojí peníze! Nedělá se to, vždycky na to doplatíte.

A pak tu máme toho, který lační po lásce. A touží po tom, aby si jej někdo všiml, byť by mu dal jenom zbytky. Přesně tak je to dnes!

Apoštol Jan v tom zmiňovaném dopise říká: „Řekne-li někdo: „Já miluji Boha,“ a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí. A tak máme od něho toto přikázání: Kdo miluje Boha, ať miluje i svého bratra.“ (1.Janův dopis 4:20n) Z příběhu o panu Novákovi a Eleazarovi je najednou příběh o zájmu a citu...

---

² Zdroj A2, 13.6.2020, dopis autorem napsu na soše W. Churchilla: „Jsme unavené a frustrované z života ve světě, ve kterém vládnou nespravedlivé pořádky, i když jsme zrovna my měly štěstí narodit se v relativně privilegovaném postavení. Nechceme se nadále tvářit, že žijeme v nejlepším z možných světů.“

Ale jak se zlomí čas a přejdeme přes břit smrti, tak se příběh mění. To bohatec je najednou hladový po zájmu a citu. Hladový po lásce a domlouvá se s otcem Abrahámem. A Ježíš v odpovědi vkládá Abrahamovi do úst jemné oslovení boháče, říká mu „Synu!“ (16:25). Neříká mu: „Ty prevíte!“ a neskřípe při tom zubama. Mluví laskavě a citlivě... A to přesto, že boháčovi na jeho strategie záchranného plánu pro jeho pět bratří musí říci naléhavé „Ne!“ A přesto, že mu dvakrát připomene celý Zákon a Proroky, je to řeč lásky a citu. Celý Mojžíš a Proroci, jsou v tom, co známe z evangelia: „**Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.**‘ To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: **‘Miluj svého bližního jako sám sebe.**“ Už tehdy tomu zákoníkovi Pán Ježíš řekl: „**Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.**“ (Matoušovo evangelium 22:37-40) Tohle máš, toto jsi měl a to mají i tví bratři, všech pět... Novák ale licituje: Třeba, kdyby přišel vzkříšený Eleazar, třeba by se změnili... Odpovědí je mu opět laskavé, ale pevné „Ne!“

No, dobře! Už víme, proč to Ježíš vyprávěl. Je to o pozorné a vnímavé lásce. Ale jak mám milovat? Je-li to příběh o nás. Jak s tím máme pohnout? Vždyť právě my potřebujeme, aby nás někdo miloval. Aby se ptal, zajímal. Ono se tu neříká, že by to Lazar uměl. Myslím, že má úplně stejný problém jako má pán Novák, jako máme my všichni. V celém příběhu Eleazar mlčí. Ale protože náš obrazný příběh je v souvislosti slov evangelia: „**Toto vše slyšeli farizeové, kteří měli rádi peníze, a posmívali se mu.**“ (16:14) tak se spíše dotýká těch bohatých. Nás, bohatých Nováků, kteří nemlčíme.

Tak já mám milovat toho nejbližšího? Odpovídám sobě i vám: Celý svět nenapravíš, ale něco udělat můžeš. A to první, co sám sobě říkám:

- Jsi milován, ty první jsi byl v centru zájmu. Nechce se po tobě nějaký hrdinský výkon, kterým bys převrátil běh dějin. Nemysli si to, nenech si to nikým namluvit. Nejsi tím, kdo musí roztlačit káru lásky. Platí to apoštolské: „**My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás.**“ (1. Janův dopis 4:19) Bůh stvořil tento svět, zavolal si Abrahama, dal jemu i potomkům dědictví zaslíbení, vedl je do Egypta a vyvedl je mocnou rukou, dal jim zákon i zemi zaslíbenou. Prošli Babylónem a byli pročištěni. A v časech beznaděje jim dal Ježíše Krista... A ten za nás a pro nás a s námi šel na kříž a vstal z mrtvých. Bůh napřed miloval nás! Nenech si namluvit, že jsi na světě zapomenut a všechno je proti tobě. Kdyby tomu tak bylo, bylo by to k nepřežití - a hlavně, musíš to vědět: Nejsme ti první, kteří musí s láskou začít. Není to pravda! A svět to neví. Potřebuje nejprve zažít Boží lásku. Svět všech těch Nováků ji nezná, proto milovat neumí a nedokáže; nemá důvod k ničemu jinému než k nenávisti a strachu...
- Svým dětem a svému okolí dávej vytrvale najevo, že věříš v tu lásku. Václav Havel řekl něco, co by mu nemělo být vytýkáno jako naivita: „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí!“ Věř v tu lásku! Všimni si toho rozhovoru beze strachu, který běží v příběhu v té části po smrti: Bohatec říká „Otče Abrahame...“ a ten Abraham mu odpovídá: „Synu!“ Už jen na tom jak mluvíš je znát, zda tvým motivem je strach a nebo láska. Aby náš jazyk byl jazykem úcty už tady, ne až po smrti. Věř v tu lásku! A buď všem příkladem v té víře, aby se neprosazovali hrubou drzostí, nezájmem, sobectvím... Aby nežili jako kdektej pan Novák!
To všechno, ten cynismus boháčů a samospravedlivých, ta potřeba druhé komandovat a řídit: „Přines, podej, pošli!“ a ta tekutá nenávist chudých, to vyšetřování viníků a obviňování druhých „Vy za to můžete!“ je jen obranou proti strachu, že tu zůstanu sám, že to zase všechno odnesu já. Že mně nikdo nemá rád a jednou na nějakém soudu propadnu hrdlem. Ale ta ustrašená obrana sebe samého, svých dětí a svého světa je naprosto zbytečná. Není třeba se bát. Vděčně vyznáváme to apoštolské: „**Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm. V tom jeho láska k nám dosáhla cíle, že máme plnou jistotu pro den soudu – neboť jaký je on, takový jsme i my v tomto světě. Láska nezná strach; dokonalá láska strach zahání, vždyť strach působí muka, a kdo se bojí, nedošel dokonalosti v lásce.**“
- Hledej, co ten druhý potřebuje, co by mu pomohlo. Ale nedělej to, co si myslíš, že potřebuje. Spíše se ptej a zajímej se. Na světě není ani jeden člověk, jehož potřeby by byly zcela naplněny. Vždycky máš, co mu dát!
- Dej, co můžeš. Je to někdy paradoxně docela málo; v tomto příběhu by pomohlo i to, co zbývá... Zbytky. Skutečně! Ale my míváme víc, než ty zbytky.
A tak věř v tu lásku! Amen